

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Fundamenta pro intelligere radicali contra intelligere actuale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

15. Ex omni potentialitatis exclusione in DEO.
 16. Evasio Advers. per divisionem linea intelligibilis in plures specificas.
 17. Et virtutalem continentiam ultimam actualitatis.
 18. Impugnatur 1. per exclusionem distinct. virt. inter essentialiam & intelligere.
 19. Impugnatur 2. quia talis linea subalterna impletur.
 20. Impugnatur 3. à paritate actus essendi.
 21. Impugnatur 4. à paritate actus primi proximi.
 22. Impugnatur 5. ab imperfectione vita prima distincta à vita secunda.
 23. Qualem distinctionem admittat S. D. inter essentialiam & intelligere.
 24. Actus voluntatis, non intellectus, necessario præsupponit objectum.
 25. Non omnis operatio illimitata præsupponit principium.
 26. Qualis sit distinctio inter actum & potentiam generandi in Divinis?
 27. Disparitas inter relationem & actionem.
 28. Quisnam sit conceptus operationis ut sic.
 29. Qualis participatio divine nature sit gratia?
 30. Et qualis participatio intellectus divine visio?
 31. Quomodo essentia sit objectum connaturalissimum divine scientie?

§. I.

Fundamenta pro intelligere radicali contra intelligere actuale.

PER intelligere radicale intelligitur substantia spiritualis radicaliter intellectiva intellectione comprehensiva DEI, & ab ipso actu intelligendi virtualiter distincta, quæ formalissimè constituitur & exprimit Divinam essentialiam docent Marcus à Setra, & Godoy citatus.

Probatur autoritate S. D. Intellectualitas est de essentia metaphysica DEI, prout ex D. August. in l. 7. de Trinit. probat Angelicus Doctor inf. q. 14. a. 4. verbis postea referendis: ergò constitutum DEI vel est ipse actus intelligendi, seu intelligere actualissimum: vel est principium & radix virtualis intelligendi, seu intelligere radicale. Subsumo: sed non est ipse actus intelligendi; ergò intelligere radicale. Subsumptum probatur autoritate Angelici Doct. primo in q. 1. de pot. a. 1. dicens: *Est autem de ratione operationis habere principium, non autem de ratione essentia: unde licet divina essentia non habeat aliquod principium nec re, nec ratione, tamen operatio divina habet aliquod principium secundum rationem.* Ex quo sic formatur argumentum: Natura metaphysicè constituitur per illud prædicatum, quo exprimitur prima radix & principium operationum; siquidem natura est principium motus &c. sed ipsa operatio intellectualis seu intelligere actuale non est principium operationum; ergò constitutum natura intellectualis non est ipse actus intelligendi: unde etiam videmus in creatis naturas intellectuales non constitui per actum, sed per virtutem radicalem intelligendi.

Secundo inf. q. 26. a. 2. ad 2. hæc habet: *Dicens, quod beatitudo, cum sit bonum, est objectum voluntatis; objectum autem præintelligitur*

actui potentia: unde secundum modum intelligendi prius est beatitudo Divina, quam actus voluntatis in ea requiescentis. Ex quo arguitur: Quando Divina essentia præintelligitur actui intelligendi, non potest per actum intelligendi constitui, sed natura & essentia Divina præintelligitur actui intelligendi; nam, juxta verba allegata, objectum præintelligitur actui potentia: sed essentia Divina est objectum intellectionis: ergo præintelligitur huic actui potentia intellectiva.

Ratio ulterior est primò. Omnis operatio præsupponit principium operandi, ut dicebat S. D. in primo textu: sed intellectio est quedam vitalis operatio: ergò præsupponit suum principium radicale, quod est natura & essentia: ergò illam non constituit.

Confirmatur 1. Generatio activa, quæ est actio personalis, & intellectio notionalis non constituit personam Patris, sed eandem constitutam supponit una cum virtute tam remota, quam proxima generandi: ergò etiam intellectio essentialis, seu actio immanens & vitalis non constituit naturam Divinam. Sed eandem tanquam principium operandi radicale præsupponit.

Confirmatur 2. Sicuti de essentia relationis est esse ad, sive habitudo ad terminum; ita de essentia actionis est esse ab, seu emanare à principio; sed intellectio Divina est vera operatio natura Divina, ergò etiam de essentia ipsius est, quòd sit à principio: sed principium saltem natura & ratione prius est suo termino: ergò etiam Divina natura prior est ratione, quam intellectio.

Ratio est secundò. Gratia sanctificans est participatio divine nature, sed est participatio intellectualitatis radicalis, non ipsius intellectionis, seu visionis actualis, quæ primum obtinetur in gloria: ergò divina natura non consistit in intelligere, sed in intellectualitate radicali.

Tertiò. Si natura divina formaliter consisteret in intelligere, tunc Beati per visionem beatificam participarent divinam naturam, cum visio sit participatio divine intellectionis: sed hoc est contra communem Theologorum: ergò.

Quartò S. D. infra. q. 14. a. 1. probat intelligere divinum per immaterialitatem & rationem actus puri; ergò immaterialitas est à priori ratio intellectionis, eique præsupponitur.

Quintò. Tamen divina scientia respiciat essentiam pro objecto connaturalissimo, tamen virtualiter distinguitur ab essentia: ergò licet intelligere divinum respiciat essentiam pro objecto connaturalissimo, tamen ab illa virtualiter distingui poterit.

Sextò. Sequeretur, divinam Essentiam etiam virtualiter constitui per intellectum vel speciem intelligibilem: quia cum ista omnia pertineant ad lineam intelligibilem, ab ipso intelligere & consequenter etiam ab esse divino virtualiter non distinguuntur.

§. II.

Propugnatur intelligere actualissimum.

PROBATUR primò autoritate S. D. inf. q. 14. a. 10. 4. in arg. sed cont. dicente: *esse DEI est ejus substantia: ergò intelligere DEI est ejus substantia.*

D 3

Et